

І. Ф. Літвінова,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0674-8728>

Д. М. Лобай,

бакалавр права

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ АБО ОГЛЯДУ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: irina_litvinova@ukr.net

Мета: полягає у дослідженні процесуальних особливостей порядку проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи в умовах воєнного стану та розгляду проблемних питань проведення таких слідчих (розшукових) дій в особливому правовому режимі. **Методи дослідження:** абстрактно-логічний, порівняльно-правовий, аналітичний та спеціально-юридичні методи, зокрема формально-юридичний та формально-логічний методи. **Результати:** ці зміни розширюють повноваження сторони обвинувачення, що викликає занепокоєння, оскільки такі слідчі (розшукові) дії самі по собі звужують права людини, а в таких умовах це може призвести до значного порушення прав підозрюваного та обвинуваченого в кримінальному провадженні. **Обговорення:** права і свободи людини в Україні є найвищою соціальною цінністю, умови воєнного стану обмежують ці права і свободи, як і розширені повноваження сторони обвинувачення в таких умовах внаслідок внесених змін, тому проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи має здійснюватися з дотриманням балансу між правомірністю дій, найменшим обмеженням прав людини і особистої безпеки осіб, які залучені до даної слідчої (розшукової) дії.

Ключові слова: обшук житла; огляд житла; воєнний стан; права людини і громадянина; законодавство.

Постановка проблеми та її актуальність. Із 2014 року на території України триває агресія російської федерації, що призвело до окупації певних територій нашої держави. Виникла проблема захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів, як найвищої соціальної цінності в таких умовах. Це спровокувало розроблення нових підходів здійснення правосуддя на територіях, де через пряму військову агресію виконання завдань правоохоронних органів опинилося під загрозою.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Окремі питання сучасного стану вирішення проблеми висвітлені у працях І.В. Гловюк,

Г.К. Тетерятник, В.А. Завтур, А.М. Безносок, І.Ф. Літвінової, В.В. Рогальської та ін.

Мета статті – дослідити та проаналізувати внесені зміни до кримінального процесуального законодавства.

Виклад основного матеріалу. В 2022 році агресія з боку російської федерації переросла в повномасштабну війну. Що обумовлює введення надзвичайного правового режиму, який створює особливі умови роботи органів державної влади, виконавчої влади, правоохоронних органів та інших інституцій, а обмеження прав і законних інтересів осіб стає вимушеною необхідністю. Тому Указом Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 року в Україні введено

воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України. Оскільки військові дії не закінчуються, а лише продовжують розвиватись, Президент України видав Указ від 17 травня 2022 року № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні». Відповідно до якого Верховна Рада України прийняла Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 22 травня 2022 року № 2263-ІХ, чим продовжила строк дії воєнного стану до 23 серпня 2022 року.

Говорячи про правовий режим воєнного стану слід навести його визначення. У статті 1 Закону України «Про оборону України» встановлене наступне поняття «воєнного стану» як «особливого правового режиму, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [5].

Питання визначення змісту правового режиму воєнного стану, порядку його введення та скасування, правових засад діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб встановлюються Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [2].

Розглядати військовий стан необхідно із виокремленням його сутності та змісту. Тому слід зазначити, що це є особливий правовий режим, який встановлюється в державі бо в окремих її територіях, введення якого тягне за собою певні

правові наслідки, такі як наділення певних органів державної влади особливими повноваженнями, які націлені на здійснення ними особливих повноважень, а також концентрації необхідних ресурсів для забезпечення оборони держави.

Уведення зазначеного правового режиму надає підстави для застосування певних статей Кримінального кодексу України, які є притаманними для воєнного часу (наприклад, щодо ухилення від мобілізації, дезертирство, невиконання бойового завдання, мародерство та ін.).

У такий період важливо утримувати рівновагу між державними інтересами і гарантіями прав і законних інтересів особи як найвищої соціальної цінності. Особливу увагу слід приділяти суспільному правопорядку, адже військові дії можуть вплинути на кримінальну обстановку в суспільстві. Тому реальність сьогодення вимагає вдосконалення існуючих положень кримінального процесуального права, що мають забезпечити захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорону прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також швидке, повне та неупереджене розслідування і судовий розгляд з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності незважаючи на обставини сьогодення.

Розслідування кримінальних правопорушень передбачає використання слідчих (розшукових дій), які сприяють виявленню джерел доказової та орієнтуючої інформації. Відшукання прихованих об'єктів (знарядь злочину, речових доказів, трупів, розшукуваних осіб, майна, на яке може бути накладений арешт й ін.) може бути здійснено під час проведення обшуку, процесуальний порядок проведення якого визначений ч. 3 ст. 208, ст. 223, 234–236 КПК.

Обшук – це обґрунтована доказами, що є у кримінальному провадженні, слідча (розшукова) дія, суть якої полягає в примусовому обслідуванні особи, житла або іншого володіння особи з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини учинення кримінального правопорушення, відшукання знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке здобуте

внаслідок його учинення, інших речей і документів, які мають значення для кримінального провадження, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [3, с. 443-445].

Це одна з невербальних слідчих (розшукових) дій, яка є досить ефективним засобом збирання та перевірки доказів під час розслідування кримінального провадження [7].

Примусовий характер проведення цієї слідчої (розшукової) дії полягає у тому, що проведення обшуку, тобто обстеження приміщень, ділянок місцевості, особи й інших об'єктів може бути здійснено і без наявності згоди особи, що обшукується. Під час проведення обшуку слідчий має право розкривати закриті приміщення і сховища, речі, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити або обшук проводиться за відсутності осіб зазначених у ч. 3 ст. 236 КПК. Здійснювати ці та інші дії примусового характеру під час проведення обшуку слідчий може лише за наявності в нього вмотивованої ухвали слідчого судді про надання дозволу на обшук житла або іншого володіння особи (ст. 30 Конституції України, ч. 2 ст. 234 КПК). У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна або з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, слідчий, прокурор можуть до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла або іншого володіння особи для проведення обшуку, однак, і в цих випадках прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язані невідкладно, після здійснення обшуку житла або іншого володіння особи, звернутися з клопотанням до слідчого судді про проведення обшуку (ч. 3 ст. 233 КПК). Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню у порядку, передбаченому ст. 255 КПК (ч. 3 ст. 233 КПК) [3, с. 444].

В умовах воєнного стану обшук житла проводиться за загальними правилами, що визначені чинним кримінально процесуальним законодавством із певними внесеними змінами. Відповідно до ч. 2 статті 234 КПК України: об-

шук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду [4].

На цьому етапі слідчий, прокурор повинні надати слідчому судді докази наявності підстав для проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії, які обґрунтовують їхні доводи. До клопотання також мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий аргументує доводи клопотання, а також найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер, короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з розслідуванням якого подається клопотання, правову кваліфікацію кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, підстави для обшуку, зазначити житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, де планується проведення обшуку, вказати безпосередньо особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться, а також перелік індивідуальних або родових ознак речей, документів, іншого майна або осіб, яких планується відшукати, а також їхній зв'язок із вчиненим кримінальним правопорушенням, із обґрунтуванням того, що доступ до речей, документів або відомостей, які можуть у них міститися, неможливо отримати органом досудового розслідування у добровільному порядку шляхом витребування [8, с. 48-49].

В ч. 1 статті 236 КПК України вказано, які особи можуть бути залучені до даної слідчої дії, а саме ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи може бути виконана слідчим чи прокурором, також для участі в проведенні обшуку може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, представник та інші учасники кримінального провадження. З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для

участі в обшуку має право запросити спеціалістів. Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чії права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені, і незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно норм чинного законодавства [4].

Також чинним Кримінальним процесуальним кодексом України встановлені загальні правила проведення такої слідчої дії. Відповідно до його положень обшук житла чи іншого володіння особи повинен відбуватися в час, коли заподіюється найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє, якщо тільки слідчий, прокурор не вважатиме, що виконання такої умови може істотно зашкодити меті обшуку. Слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку.

Важливим є те, що обшук на підставі ухвали слідчого судді повинен проводитися в обсязі, необхідному для досягнення мети обшуку. За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження.

Також слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту. Якщо під час обшуку слідчий, прокурор виявив доступ чи можливість доступу до комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, для виявлення яких не надано дозвіл на проведення обшуку, але щодо яких є достатні підстави вважати, що інформація, що на них міститься, має значення для встановлення обставин у кримінальному провадженні, прокурор, слідчий має право здійснити пошук, ви-

явлення та фіксацію комп'ютерних даних, що на них міститься, на місці проведення обшуку.

При проведенні даної слідчої (розшукової) дії слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном.

У свою чергу особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку [4].

Згідно положень ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основних свобод «кожен має право на повагу до його приватного і сімейного життя, до житла та таємниці кореспонденції» [5]. Відповідно до даних норм, органи державної влади не мають права втручатися у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно з законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [6, с. 10].

Таким чином, обшук є слідчою (розшуковою) дією, яка сама по собі вже обмежує права та свободи людини і громадянина, оскільки посягає на права особи, визначені ст. 8 Конвенції. Але умови сучасності потребують внесення доповнень до встановлених правових норм, оскільки фактором впливу на кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів є специфіка нормативного регулювання цього процесу.

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав» № 2125-ІХ від 15.03.2022 було змінено назву розділу ІХ-1 КПК України на «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації та/або інших держав проти України». Таким чином, законодавець виділяє специфіку кримінальної процесуальної діяльності для наступних надзвичайних правових режимів: воєнний стан, надзвичайний стан, антитерористична операція, заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації та/або інших держав проти України. Перелічені правові режими можна віднести до надзвичайних правових режимів, введення яких обумовлено надзвичайними обставинами, має відповідну процедуру, визначений законодавством строк, територію поширення. Це відповідно впливає на дію кримінального процесуального законодавства у просторі та часі. Відповідно до ч. 1 ст. 4 КПК України кримінальне провадження на території України здійснюється з підстав та в порядку, передбачених цим Кодексом, незалежно від місця вчинення кримінального правопорушення. Водночас, територією, на яку поширюються норми розділу ІХ-1 КПК України, може бути, як уся територія України, так і окремі території України, на яких введено один із перелічених надзвичайних правових режимів, визначених у розділі [9, с. 4-5].

Важливі зміни вступили в силу 1 травня 2022 року, оскільки набрав чинності Закон України № 2201-ІХ від 14.04.2022 року «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану». Основою цієї концепції є те, що зміст та форма кримінального провадження в умовах воєнного стану повинні відповідати за-

гальним засадам кримінального провадження, але з урахуванням особливостей здійснення кримінального провадження, визначених розділом ІХ-1 КПК України [10].

Досліджуване питання теж зазнало певних змін із прийняттям цього закону. Оскільки в умовах воєнного стану в наших містах по декілька разів на день триває сигнал повітряної тривоги, а деякі області з початку війни перебувають під загрозою обстрілів, законодавець вирішив подбати про безпеку понятих під час проведення обшуку житла, а тому були внесені зміни і за п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України, обшук чи огляд житла можуть проводитися без залучення понятих у разі потенційної небезпеки для їхнього життя чи здоров'я. Проте в такому випадку має проводитися безперервний відеозапис за допомогою доступних технічних засобів шляхом здійснення безперервного відеозапису, а також допускається проведення обшуку житла в нічний час [4].

Висновки. Отже, зміни були запроваджені на вимогу сучасності, вони мають безпосередній вплив на хід кримінального провадження, а особливо досудового розслідування, в умовах воєнного стану. Викликає застереження те, що такі зміни розширюють повноваження сторони обвинувачення та можуть привести до порушення прав підозрюваного та обвинуваченого в кримінальному провадженні. Не дарма цей законопроект на стадії його прийняття, був підданий критиці зі сторони правничої спільноти, проте, доцільність та ефективність таких змін може бути підтверджена або спростована виключно правозастосовною практикою.

Література

1. Про оборону України: Закон України від 06 груд. 1991 р. № 1932-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 04.06.2022).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 05.06.2022).
3. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальне процесуальне право України: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 774 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 06.06.2022).

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 лист. 1950 р. *Урядовий кур'єр*. № 215. 2010 р.

6. Капліна О.В. Проблеми нормативного регулювання та практики проведення обшуку під час кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2015. № 2(12). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kovckp.pdf>

7. Гловюк І.В. Проблемні питання забезпечення належної правової процедури обшуку. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 14. С. 141–149.

8. Комарницька О. Клопотання на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи: сучасний стан та перспективи. *Судова апеляція*. 2014. № 3(36). С. 46–55.

9. Гловюк І., Тетерятник Г., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Електронне видання. Львів-Одеса, 2022. 31 с. URL: <https://zib.com.ua/files/2022-komentar-rozdil-IX.pdf>

10. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення 07.06.2022).

References

1. Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06 ghrud. 1991 r. № 1932-XII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (data zvernennja: 04.06.2022).

2. Pro pravovyj rezhym vojennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 trav. 2015 r. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (data zvernennja 05.06.2022).

3. Blaghuta R.I., Ghuculjak Ju.V., Dufenjuk O.M. Kryminaljne procesualjne pravo Ukrainy: navch. posib. Ljviv: LjvDUVS, 2017. 774 s.

4. Kryminaljnyj procesualjnyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 kvit. 2012 r. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennja 06.06.2022).

5. Konvencija pro zakhyst prav ljudyjny i osnovopolozhnykh svobod vid 04 lyst. 1950 r. *Urjadovyj kur'jer*. № 215. 2010 r.

6. Kaplina O.V. Problemy normatyvnogho reghuljuvannja ta praktyky provedennja obshuku pid chas kryminalnogho provadzhennja. *Chasopys Nacionaljnogho universytetu «Ostrozjka akademi-ja»*. Serija «Pravo». 2015. № 2(12). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kovckp.pdf>

7. Ghlovjuk I.V. Problemni pytannja zabezpechennja nalezhnoji pravovoji procedury obshuku. *Visnyk Pivdennoho reghionaljnogho centru Nacionaljnoji akademiji pravovykh nauk Ukrainy*. 2018. № 14. S. 141–149.

8. Komarnycjka O. Klopotannja na provedennja obshuku zhytla chy inshogho volodinnja osoby: suchasnyj stan ta perspektyvy. *Sudova apeljacija*. 2014. № 3(36). С. 46–55.

9. Ghlovjuk I., Teterjatnyk Gh., Roghaljsjka V., Zavtur V. Osoblyvyj rezhym dosudovogho rozsliduvannja, sudovogho rozghljadu v umovakh vojennoho, nadzvyhajnogho stanu abo u rajoni provedennja antyterorystychnoji operaciji chy zakhodiv iz zabezpechennja nacionaljnoji bezpeky i oborony, vidsichi i strymuvannja zbrojnoji aghresiji Rosijskoho Federaciji ta/abo inshykh derzhav proty Ukrainy: naukovo-praktychnyj komentar Rozdilu IX-1 Kryminaljnogho procesualjnogho kodeksu Ukrainy. Elektronne vydannja. Ljviv-Odesa, 2022. 31 s. URL: <https://zib.com.ua/files/2022-komentar-rozdil-IX.pdf>

10. Pro vnesennja zmin do Kryminaljnogho procesualjnogho kodeksu Ukrainy shhodo udoskonalennja porjadku zdijsnennja kryminalnogho provadzhennja v umovakh vojen-

Iryna Litvinova, Daria Lobay

PECULIARITIES OF A SEARCH OR INSPECTION OF HOUSING OR OTHER PROPERTY OF A PERSON UNDER THE CONDITIONS OF MARITIME STATE IN UKRAINE

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: irina_litvinova@ukr.net

Objective: to study the procedural features of the procedure for conducting a search or inspection of housing or other property of a person under martial law and to consider problematic issues of such investigative (search) actions in a special legal regime. **Research methods:** abstract-logical, comparative-legal, analytical and special-legal methods, in particular formal-legal and formal-logical methods. **Results:** changes in the legislation on pre-trial investigation in martial law have been made at the request of modern times and have a direct impact on the course of pre-trial investigation. These changes expand the powers of the prosecuting party, which is a matter of concern, as such investigative (investigative) actions in themselves restrict human rights, and in such circumstances can lead to significant violations of the rights of suspects and accused persons in criminal proceedings. **Discussion:** human rights and freedoms in Ukraine are the highest social value, martial law restricts these rights and freedoms, as well as the expanded powers of the prosecution in such circumstances as a result of changes, so a search or inspection of housing or other property should be carried out in compliance balance between the legality of actions, the least restriction of human rights and personal safety of persons involved in this investigative (investigative) action.

Changes were introduced at the request of modernity, they have a direct impact on the course of criminal proceedings, and especially pre-trial investigation, under martial law. The caveat is that such changes expand the powers of the prosecution and may lead to a violation of the rights of the suspect and the accused in criminal proceedings. It is not for nothing that this draft law at the stage of its adoption was criticized by the legal community, however, the expediency and effectiveness of such changes can be confirmed or refuted exclusively by law enforcement practice.

Key words: search of housing; housing inspection; martial law; human and civil rights; legislation.

Стаття надійшла до редакції 09.06.2022